

Datum

2021-09-15

Vår referens

Jonna Nilsson

Ekolog

jonna.nilsson19@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss - Artskyddsutredningens betänkande SOU 2021:51 Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar (SOU 2021:551), STK-2021-993 SBN-2021-696

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden har till stadsbyggnadsnämnden översänt remiss från Miljödepartementet avseende betänkandet *Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar (SOU 2021:551)*. I betänkandet föreslås förändringar i miljöbalken i syfte att effektivt och rättssäkert skydda hotade arter samtidigt som regelverket ska vara tydligt gentemot markägare om när man har rätt till ersättning. Utredningen syftar även till att analysera och kartlägga statens, verksamhetsutövarens inklusive fastighetsägarens utredningsansvar gällande frågor om artskydd. Förslaget omfattar ändringar i flera lagar och förordningar.

Stadsbyggnadsnämnden anser sammanfattningsvis att det är positivt att reglerna om artskydd överförs till miljöbalken istället för artskyddsförordningen och att regelverket nu har förtydligats genom artskyddsutredningen. Nämnden anser dock att särskilt skyddsvärda fåglar bör ha samma skydd som övriga arter som omfattas av artskyddet. Vidare anser nämnden att artskyddsreglernas tillämpning i jordbrukslandskapet och havet behöver utredas. Vidare är det av stor vikt att artskyddet ses i ett större sammanhang och behandlas tillsammans med frågor som rör klimatförändringarna.

Förslag till beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden lämnar yttrande enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- SOU 2021:51 Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar Vol. 2
- SOU 2021:51 Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar Vol. 1
- Förslag till yttrande SBN 2021-09-23 Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar (SOU 2021:551)
- G-Tjänsteskrivelse SBN 2021-09-23 Skydd av arter - vårt gemensamma ansvar (SOU 2021:551)

Beslutsplanering

Stadsbyggnadsnämnden 2021-09-23

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Stadskontoret har till stadsbyggnadsnämnden samt till tekniska nämnden och miljönämnden översänt remiss från Miljödepartementet avseende betänkandet *Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar (SOU 2021:551)*.

I betänkandet föreslås förändringar i miljöbalken i syfte att effektivt och rättssäkert skydda hotade arter samtidigt som regelverket ska vara tydligt gentemot markägare om när man har rätt till ersättning. Utredningen syftar även till att analysera och kartlägga statens, verksamhetsutövarens inklusive fastighetsägarens utredningsansvar gällande frågor om artskydd.

Artskyddsutredningen *Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar (SOU 2021-551)* benämns fortsättningsvis som artskyddsutredningen eller utredningen.

Artskyddsutredningen föreslår att bestämmelserna om fridlysning flyttas från artskyddsförordningen till 8 kap. miljöbalken. På så vis överförs reglerna från förordningsnivå till lagnivå och får samtidigt förarbeten som förtydligar reglerna. I 8 kap. 1 § införs ett mål som, genom att korrepondera med det nationella miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv*, preciserar miljöbalkens portalparagraf. Artskyddsbestämmelserna aktualiseras framför allt i tillsynsbeslut, tillståndsbeslut och dispensbeslut, men kan också påverka i beslut enligt andra lagar än miljöbalken, till exempel plan- och bygglagen.

Artskyddsutredningen förtydligar hur kunskapskravet kopplat kring lagstiftningen om artskydd ska tolkas. Slutsatsen i utredningen är att det är verksamhetsutövaren, eller den som vidtar en åtgärd, som har ansvar för att ta fram det kunskapsunderlag som behövs. I detta ingår, enligt utredningen, även att utreda hur verksamheten kommer att påverka de värden som finns på platsen. Myndigheternas roll är att hjälpa verksamhetsutredare med att föreslå vilka underlag som behövs.

Artskyddsutredningen föreslår att staten, genom länsstyrelserna, ska tillhandahålla så kallade livsmiljöunderlag. Dessa ska fungera som övergripande kunskapsunderlag om de arter som omfattas av artskyddet och ska kunna användas som underlag för att kunna bedöma vidare utredningsbehov vid exempelvis avverkningar och kommunal planering. Artportalen, en databas där observerade arter rapporteras in, lyfts fram i utredningen som ett viktigt underlag vid planering. Förslaget är att Statskontoret ska få i uppdrag att utreda SLU ArtDatabankens huvudmannaskap, formella myndighetsroll och funktion som kunskapscentrum för arter och biologisk mångfald, samt föreslå en långsiktig finansiering av verksamheten.

Den svenska lagstiftningen kring artskydd baseras dels på två EU-direktiv, Fågeldirektivet och Livsmiljödirektivet (även kallat art- och habitatdirektivet), dels på nationell fridlysning. De nationella fridlysningsreglerna har enligt utredningens förslag mer eller mindre oförändrade förts in i 8 kap. miljöbalken. Artskyddsutredningens förslag är däremot att dela upp bestämmelserna om vilda fåglar respektive övriga vilda arter i separata bestämmelser. Detta innebär att skyddet för vilda fåglar blir sämre än vad det är idag.

I artskyddsutredningens förslag kring skydd av fåglar ingår exempelvis inte förbud mot att förstöra eller försämra fåglars fortplantningsområden eller viloplats. Dessutom innehåller förbudet mot att störa fåglar en bisats som inte finns för övriga arter ”i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för att bibehålla populationen på en nivå som svarar särskilt mot ekologiska, ve-

tenskapliga och kulturella behov, eller för att återupprätta populationen av dessa arter till denna nivå”. EU:s fågeldirektiv är ett minimidirektiv och nationell lagstiftning kan således vara striktare.

Artskyddsutredningen beskriver framför allt hur lagstiftningen kring artskyddet ska tillämpas i skogen. Anledningen är att den dom som EU-domstolen meddelade i mars 2021 i målet *Skydda skogen* förtydligar hur artskyddet ska tillämpas vid pågående skogsbruk. I domen nämns även att artskyddsreglerna kan tillämpas på samma sätt vid markexploatering. Utredningen klargör emellertid inte hur artskyddet ska gälla i havsmiljön eller jordbrukslandskapet. Istället ska Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten få i uppdrag att utreda denna fråga inom sina respektive områden.

Det är möjligt att få dispens från artskyddsreglerna. Förslagen som ges i utredningen leder till något olika förutsättningar för dispens, beroende på om det handlar om vilda fåglar eller andra skyddade arter. Vad gäller dispensbestämmelserna från nationella fridlysningar har inga ändringar gjorts. Det har tydliggjorts att om dispens meddelas ska kompensationsåtgärder övervägas. Kompensationsåtgärder får emellertid inte påverka möjligheten att få dispens. Först om det står klart att en dispens är möjlig ska kompensationsåtgärder övervägas. Gällande dispensbeslut föreslår utredningen att Skogsstyrelsen prövar dispenser som gäller skogsbruksåtgärder i skogen medan länsstyrelsen prövar dispenser i övrigt.

Ansvariga

Johan Emanuelson Avdelningschef

Marcus Horning Stadsbyggnadsdirektör